

AVIZ

**referitor la proiectul Legii privind securitatea informațiilor
secrete de stat și a informațiilor secrete de serviciu**

**Analizând proiectul Legii privind securitatea informațiilor
secrete de stat și a informațiilor secrete de serviciu, transmis de
Secretariatul General al Guvernului cu adresa nr.71 din 26 mai 1998,**

CONSILIUL LEGISLATIV

**În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 și art.48(2) din
Regulamentul de organizare și funcționare a Consiliului Legislativ,**

**Avizează favorabil proiectul de lege, cu următoarele
observații și propuneri:**

**Prin proiect se definesc noțiunile "informații secrete de stat",
"informații secrete de serviciu", precum și noțiunea "informații", sunt
precizate domeniile de activitate la care se referă aceste informații, se
stabilesc obligațiile Serviciului Român de Informații cu privire la
securitatea informațiilor secrete de stat, obligațiile conducătorilor
unor unități care desfășoară activități ce implică deținerea și
cunoașterea unor asemenea informații, precum și îndatoririle
persoanelor fizice care lucrează cu acestea sau iau cunoștință, în orice
mod, de acestea; de asemenea, proiectul incriminează săvârșirea unor
fapte de încălcare a prevederilor sale și, pentru stabilirea și**

sanționarea unor contravenții, delegă Guvernul să elaboreze o hotărâre.

Prin conținutul său normativ, proiectul se încadrează în categoria legilor organice.

Proiectul suscită însă unele obiecțiuni privind modul de prezentare a dispozițiilor normative, unele ambigui sau inutile, iar cele mai multe lipsite de precizia necesară.

1. În ce privește problemele de fond ale reglementării

a) În **art.4** se fixează obligația legală a păstrării secretului de serviciu pentru **angajați și alte persoane publice**. Există îndoieli că această formulare este exactă în sensul că angajații ar fi de regulă "persoane publice". Sensul imprecis derivă și din faptul că expresia "persoană publică" nu este definită legal și că angajați există și în sectorul privat al unor activități și care n-ar putea fi deci considerați "persoane publice". Pentru a evita orice interpretare greșită, credem că textul trebuie revăzut, făcându-se precizările necesare în legătură cu categoriile de persoane la care se referă reglementarea.

b) Potrivit **art.1**, secretele de stat și secretele de serviciu sunt subsumate noțiunii de "informații" iar aceasta este definită în **art.5**. Dispozițiile acestui din urmă text sunt însă insuficiente pentru a exprima corect și exact noțiunea de "informații" în legătură cu secretul de stat sau cu secretul de serviciu. Sugerăm de aceea inițiatorilor ca în **art.5** să definească în concret fiecare element component al noțiunii de "informație", stabilindu-se particularitățile speciale care, spre deosebire de sensul curent al termenilor "document", "dată", "obiect" sau "activitate", le pune într-o relație evidentă cu caracterizarea de informație care constituie secret de stat sau secret de serviciu.

c) În **art.6**, se prevede că secretul de stat este informația a cărei cunoaștere de către persoane neautorizate poate prejudicia siguranța națională, apărarea națională sau alte interese fundamentale ale României. Într-o asemenea concepție, calificarea secretului de stat este deplasată de la caracterul concret și obiectiv al informației (documentului, datei, obiectului, activității) la elemente subiective și incontrolabile cum sunt cunoașterea lor de către persoane neautorizate și aprecierea că această cunoaștere ar putea prejudicia anumite valori sociale și statale. O analiză exigentă a textului ar putea duce chiar la falsa impresie că orice informație devine secret de stat dacă este cunoscută de persoane neautorizate și ar putea astfel prejudicia

siguranța națională, deși între cunoașterea informației și producerea unei astfel de stări de pericol nu s-ar putea stabili un raport de cauzalitate.

d) În **art.7 lit.j** sunt declarate informații secrete de stat, în afara activităților științifice, tehnologice sau economice, inclusiv investițiile, ce au legătură cu siguranța națională sau apărarea națională, și cele care prezintă importanță deosebită pentru interesele economice și tehnico-științifice ale României. Această formulare puțin precisă poate cuprinde, într-o interpretare extensivă, aproape întreaga viață economico-științifică a țării, încât s-ar putea pune întrebarea ce anume, în acest domeniu, ar putea să nu prezinte importanță deosebită pentru interesele economice și tehnico-științifice ale României.

e) În **art.19 lit.c** este prevăzută o atribuție a Serviciului Român de Informații, de a efectua verificări și a oferi date, la cererea autorităților, instituțiilor publice, agenților economici și a persoanelor juridice de drept privat, cu privire la persoanele care sunt sau urmează a fi încadrate în serviciu, în funcții ce presupun accesul la informații secrete de stat, ceea ce este și logic și ușor de înțeles. Textul continuă însă prevăzând că persoanele în cauză **își vor exprima în scris consimțământul pentru efectuarea verificărilor**, în condițiile și modalitățile prevăzute prin hotărâre a Guvernului. Această parte a textului ridică o problemă de principiu și anume că nici o persoană nu poate fi obligată, nici chiar prin lege, să-și dea un consimțământ pentru indiferent care operațiune. Consimțământul este al persoanei, care poate să și-l dea sau poate să nu și-l dea, în fiecare din ipoteze decurgând anumite consecințe. Ori, textul propus prevede imperativ "persoanele în cauză își vor exprima în scris consimțământul". Propunem inițiatorilor reformularea textului astfel încât să rezulte că persoana respectivă are dreptul la obțiune: să accepte sau nu, evident cu consecințele ce decurg din acest lucru.

f) În **art.25 și 26** din proiect **sunt incriminate** anumite fapte privind informațiile secrete de stat. Reglementarea este în parte nesistematizată și în parte incompletă.

Sub primul aspect, observăm că în art.25 primele două alineate cuprind fapte diferite, cea din alin.2 neputând fi considerată o formă agravată a faptei din alin.1, având elemente constitutive proprii. În consecință, infracțiunea din alin.2 trebuie prevăzută într-un text

distinct, dispoziția privind sancționarea tentativei urmând să figureze ca alineat 2 în fiecare din cele două articole.

Sub al doilea aspect, fapta prevăzută în art.26 nu este, prin elementele descrise în text, o infracțiune, din reglementare nerezultând nici o consecință, urmare sau pericol al deținerii informațiilor secrete de stat în afara îndatoririlor de serviciu. De altfel, proiectul nu conține o dispoziție expresă privind interzicerea deținerii informațiilor secrete de stat în afara îndatoririlor de serviciu, pentru ca încălcarea acestei obligații să poată fi sancționată într-un anume fel. Dacă avem în vedere definiția largă dată de art.5 informației, incriminarea din art.26 pare a se referi și la simpla cunoaștere a unor date, caracterizate secrete de stat, ceea ce ar fi greu de admis. Fapta prevăzută în art.26 ar putea fi sancționată penal dacă, cel puțin, ar fi de natură să pună în pericol siguranța națională, dar o astfel de ipoteză a faptei este prevăzută și pedepsită potrivit alin.2 din art.169 al Codului penal. Prin urmare, simpla deținere a informațiilor secrete de stat în afara îndatoririlor de serviciu ar putea constitui o încălcare a acestor îndatoriri și sancționată ca abuz în serviciu sau, după caz, neglijență în serviciu, dacă s-ar considera că pericolul social concret al faptei ar fi mai accentuat decât al unei abateri disciplinare. În aceste condiții, sugerăm ca art.26 să fie ori reformulat, ori eliminat.

g) În legătură cu reglementarea infracțiunilor din proiect și, în general, cu viziunea proiectului privind informațiile secrete de stat semnalăm că definiția acestora din art.5 creează **decurelări legislative** în raport cu definirea secretelor de stat cuprinsă în art.150 din Codul penal, aceasta din urmă fiind relevantă în cazul infracțiunilor de trădare prin transmiterea de secrete (art.157), divulgarea secretului care periclitizează siguranța statului (art.169), neglijența în păstrarea secretului de stat (art.252).

De asemenea, definiția din art.5 din proiect creează, dincolo de o neconcordanță terminologică, și una de conținut în raport cu prevederile din alte acte normative, cum este Legea nr.14/1992 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații care folosește, ca noțiuni distincte, "secret de stat", "date și informații", "informații cu caracter secret sau confidențial", sau Legea nr.1/1998 privind organizarea și funcționarea Serviciului Român de Informații Externe care folosește noțiunea "secretul datelor și informațiilor".

Pentru a evita interpretări diferite și, implicit, unele greșite și pentru asigurarea aplicării corecte a dispozițiilor din proiect, sugerăm corelarea dispozițiilor acestuia cu cele în materie din Codul penal și din actele normative menționate, în principal prin folosirea unei terminologii unitare.

h) Art.27 din proiect dispune ca **stabilirea contravențiilor** la normele privind securitatea informațiilor secrete de stat și a informațiilor secrete de serviciu să fie reglementate printr-o hotărâre a Guvernului. Din examinarea dispozițiilor proiectului rezultă însă că atribuții în acest domeniu au numai persoanele care sunt salariați, în genere, în structuri sau instituții statale, urmând să le îndeplinească potrivit normelor din legislația muncii ca sarcini de serviciu. Încălcarea sau nerespectarea obligațiilor de serviciu de către angajați atrage sancțiuni disciplinare în cadrul răspunderii administrative și specifice normelor juridice aplicabile relațiilor de muncă. Prin urmare, trimiterea textului la o hotărâre a Guvernului pentru stabilirea și sancționarea unor contravenții în această materie apare ca lipsită de obiect.

O reglementare a unor contravenții ar fi posibilă numai pentru încălcarea sau nerespectarea unor obligații anume prevăzute pentru persoana fizică în calitatea acesteia de simplu cetățean sau de angajat al unei unități din sectorul activităților cu caracter privat, însă asemenea obligații specifice și concrete nu figurează în proiect.

2. În ce privește redactarea proiectului:

- în **art.6**, alineatul 2 poate fi eliminat deoarece repetă ideea cuprinsă în art.3;

- în **art.7 lit.b**, ar trebui scris "planurile și dispozitivele militare", altfel, "planurile" rămân nedeterminate, ca orice simple planuri, fără vreo relevanță pentru obiectul reglementării din proiect;

- în **art.11**, în loc de "și alte instituții centrale", formulare ce implică efectuarea de către cineva a unei selecții, ar trebui scris "și celelalte instituții centrale", formulare care are un caracter mai precis; de asemenea textul ar trebui să precizeze că listele proprii trebuie să cuprindă categorii de informații ce constituie secrete de stat în domeniul lor de activitate, **dar care fac parte din cele anume enumerate în art.7;**

- în **art.17**, pentru a da reglementării un caracter complet, explicit și concret, ar trebui să se precizeze la care "prevederi legale" se referă textul,

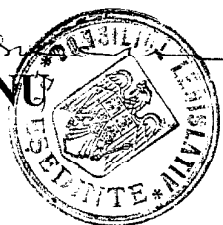
- pentru a avea o claritate mai mare, propunem ca textul de la art.19 lit.f) să fie reformulat astfel:

"f) - efectuează acte premergătoare în vederea începerii urmăririi penale pentru fapte de încălcare a normelor privind securitatea informațiilor secrete de stat, în condițiile prevăzute de Codul de procedură penală";

- în **art.21 alin.3**, formularea "Persoanei ... i se ia un angajament ..." este lipsită de eleganță și, de altfel, nu pare a fi o dispoziție de nivelul legii; dacă ar trebui menținută în proiect, ar trebui să se refere la obligația persoanei de a prezenta conducătorului unității, un angajament scris

- în **art.30**, potrivit normelor metodologice de tehnică legislativă, textul trebuie să indice pentru cele două acte normative ce urmează a fi abrogate, numărul și data Buletinului Oficial în care au fost publicate.

PREȘEDINTE
Valer Dorneanu
Valer DORNEANU

București

Nr. 403/12.06.1998